

MUCIULU FAMILIE

FOIA BISEPTEMENARIA
PENTRU TOTE TREBUINTIELE VIETEI SOCIALE.

Va fi în 1/13 și 15/27 din fiecare lună. Pretul de prenumerare pentru acest an este 1 fl. 50 er. v. a.
4 franci — leu noi. A se adresa la REDACTIUNEA foiei în Gherl'a. — Szamosujvár.

MUCIU Scevola.

In cetatea Rom'a domnea frica mare,
Caci o 'neungiurase cu cete barbare
Regele Porsen'a dusmanu ne 'mpacatu.
Multi romani cadiuse in luptele grele . . .
Ajutoriu acum'a numai dintre stele
Mai spera alu Romei poporu desperatu!

Ah! peri-vomu dara? nu-i modu de scapare?
Fii plini de virtute Rom'a nu mai are? . . .
Dice-o mama trista catra alu seu fiu;
E'er fiulu graesc: »Rom'a ca se piéra?
Glorie's'a Roma in robia-amara? . . .
N'avé frica mama, pana me vedi viu! . . .«

Astfel bravul Muciu, si pe gandu se pune . . .
Apoi dice 'n sine: »Adi cu-alu meu bratii june
Voiu curmá, Porsena trufasii tei ani!
Cu tine, sciu, si eu voi trece din vietia:
Dar' Rom'a trai-va adi si 'nveci marétia
Neplecandu-si cand'va capulu la dusmani!«

* * *
Erá dí senina. Cetele barbare
Pline 'n pieptu de fala si de ingamfare,
Spre vestit'a Roma priviau cu disprețiu.
La cortulu Porsenei multi se adunase.
»Susu voinici! — din cortulu splendidu de metasa
Unu barbatu le dice inaltu si sumetiu.

»Multe suferit'a tiér'a-ne frumósa
Dela fii falnici ai Romei falóse!
Dar' de'omu avé astadi sufletu curagiosu:
Vomu vedé cu totii plini de bucuria
Pe suméti'a Roma cadiendu in robia,
Si 'naintea nostra ingenunchiandu jos!«

... »Nu suméti'a Roma! tu cade-vei! éta!«
(Striga-atunci unu june, implantandu deodata
Unu pumnalu in pieptulu celui ce-a vorbit)
Si cade-veti toti voi! dar' Rom'a cea mare
Va remané vecinie, falnica si tare,
Caci poporulu Romei e nebiruitu!«

Totu stau si la dinsulu canta cu mirare;
Nume nu-lu cunosc, unu nebunu le pare;
Prinsu mi-lu duca indata in cortu la 'mperatu.
«Cine esti tu? spune-mi! (regele lu-intreba
Aprinsu de mania) Respunde-mi ingraba:
La acesta fapta ce te-a indemnata?«

Tinerulu respunde fara nici o tema:
»Numele-mi e Muciu, Rom'a mi-este mama,
Si-am venit, o rege! ca se te omoru!
Suntu in Rom'a inca trei sute ca mine
Ce mórté ti-jurara; te pazesc bine!
De-am gresit uînt'a: ei gresi nu voru!«

Regele mai tare arde de mania:
»Fiéra blastemata! spune-mi iute mie,
Cine suntu aceia? unde-su, in ce locu?
Ca se-i prindu indata! . . . Numesce-i pe nume,
Decă ti place inca se traesci in lume:
Caci de nu, vei arde de viu cole 'n focu!«

Ce respunde Muciu la aceste tote? . . .
Din manec'a dalba man'a drépta si-scote
Si o tiene 'n par'a de focu arditoriu. . . .
Apoi dice: »Rege! pentru a mea ginte
Bucurosu mori-voiu arsu in focu ferbinte
Dar' nici-candu eu nu voi se fiu venditoriu!«

Regele se mira si se 'nfica tare. . . .
»Decă Rom'a astfel de voinici mai are:
Cu ea ori ce lupte ne-aru fi inzadar. . . .
Bravii mei! — elu dice: — sciti adi ce vomu face?
Vomu porni spre casa, Romei vomu dà pace,
Si acestu bravu june va fi liberu ér'!«

* * *
Plangerile Romei pe locu se schimbara
In imnuri voiöse, caci óstea barbara
Mers'a si, ca cétia de sóre, s'a stinsu.
Anim'a virtutea, bratiulu unui june
Aprinsu de iubire pentru-a sa natiune
A scapatu o tiéra si-o óste-a invinsu!

Petru Dulfu.

Gardist'a.

Novela
de Sacher Masoch.

(Fine.).

III.

In demaneti'a urmatoria in cas'a lui Nivelinsky stă unu ostasiu frumosu si svâltu avendu in picioarele-i micutie ciobote negre cavaleresci, si imbracatu in cioraci eleganti, cabatu verde cu guleru scarlatu primatu cu sderu si batatu cu auru. De-a stâng'a avé spada ér' pe capu pelaria cavaleresca.

Asié si-a luat Jadvig'a „remasu bunu“ dela parentii sei, — cari benecuvenandu-si pre copil'a loru, i-au datu o multime de consilia.

Apoi au mersu in casarm'a regimentului de Tobolsk si s'a infâiosiatu la capitanulu Samarin. Pâna la unu tempu tóte au decursu dupa preserisele militare, că-ci erau de facia si doi officieri teneri; — dupa ce inse la indepartarea acestora, — ei remaseră singuri, Samarin a ingenunchiatu inaintea recrutei, care imbraçiosandu grumazii capitanului, l'a sarutatu ferbinte. Dupa acést'a au urmatu nenumerate intrebari si respunsuri de ambe partile, — pâna-ce in fine amantii sciau ca tóte impregiurarile le suntu favoritóre.

Inca siedeau pe sofa, candu sunetulu tobei dede semnalulu inceperei esercitiului militariu, ce se tiené diosu in curte mai alesu cu recruti.

Erá frumosu a privi cum capitanulu teneru si elegantu oferindu-si braciulu seu ostasiului fragedu si delicatu, 'lu conduse pre acest'a diosu in curte si dandu-i in mana arm'a, 'lu asiedià in sectiunea s'a.

In minutulu acest'a ostasii formară unu cuadratu si comandantele regimentului dn'a Mellin — insocita de officieri sei sosi in midiuloculu loru pentru de a assista la esercitiului militariu. — La finirea acestuia comandantele frumosu aduse la cunoscenti'a ostrei că Maiestatea s'a in semnulu deosebitei s'ale gratie catra acestu regimentu a assentatu intru acest'a pre Dsior'a Nivelinsky si dispune că toti ostasii si officierii, se o respecte pre acést'a atatu că pre collega a loru catu mai vertosu că pe dama.

In fine dn'a Mellin intrebă că cine voiesce a serví pe dsior'a Jadvig'a?

In unu minutu se presentară vre-o suta de ostasi si officieri, intre ei si Samarin, care vediendu-se amenintiatu de atâta'a adversari: ingenunchià inaintea comandantelui si cerù acestu serviciu că unu semnu de o gratia distinsa pentru sene.

Rogarea i-se ascultă si asié capitanulu deveni servu celui mai teneru ostasiu alu seu.

Dupa esercitiu capitanulu-servu conduse pe Jadvig'a in salonulu acestei'a care dupa mandatulu Catarinei II. erá mobilatu cu unu luesu deosebitu.

La midiuloculu paretelui principalu, in lontrulu unui aleovenu minunatu erá asiediatu unu patu elegantu trasu

in metasa alba, vis-a-vis de acest'a erá aternatu portretulu imperatesei, sub care erá o sofa de visonu mai departe o mesutia proovedita cu câte-tôte, unu gardarobu gigantesc cu sculpturi artistice — formâu mobiliariulu odaiei. Pavimentulu erá acoperitu cu covore persice, erá din ferestri esală odorulu placutu alu celor mai frumosé flori.

Jadvig'a erá surprinsa preste mesura si semtià ce'a mai mare multiamire facia de dn'a, care — precum se vede — i-aduse raiulu pe pamantu.

In casarma erá privita că dama nobila, la serviciu inse nici ea nu facé exceptiune, aici erá ostasiu si inca gregariu.

In demaneti'a urmatoria veni capitanulu amorosu si curati vestmintele iubitei s'ale; apoi i-adusè dejunulu si stete la usia pâna-ce recrut'a si-a facutu toalett'a.

Dupa ace'a o-a petrecutu in curte — la esercitiu.

„Afóra cu peptulu!“ Mai antâiu i-a explicatu pozitiunea corpului, apoi pasii si in fine manuirea arme-loru; si fiendu-că recrut'a nostra erá mai preceputa decâtua feciorii inrolati de lângâ cörnele plugului, preste putinu ajunse la esercitiulu celu mare in compania.

Dupa órele de esercitiu i erá permisu, că ori si carui ostasiu, a pausá si atunci capitanulu éra devenea servitoriu recrutei sale. In órele postmeridiane éra mergéu in curte la esercitiu, éra dupa sunarea tobei de retrasu se punéu la més'a cu thea si conversau eu o naivitate, precum au datin'a doi amanti sinceri si inocenti.

Despartirea se intemplă de regula prin repetirea unor spresiumi de comanda.

„Grigi, — presentéza, — la umeru, — la picioru!“ Apoi fóra de arma: „Grigi, — pornesce, — stâi!“

Si la ultimulu cuventu recrut'a stă nemidiulocitu lângâ comandantele seu.

„U mple, — çintesce, — focu!“ si busele rumene a le amorosiloru se contopiu in cea mai infocata surutare.

IV.

Jadvig'a erá ostasiu deja de vré-doue septemane si luase parte mai adese ori in esercitiile regimentului si totu-odata 'si implenia cum se cade si serviciulu de casarma; fusese de facia si la unu esercitiu de parada, cu care ocasiune a fostu fericita a se bucurá de unu surisu grăiosu din partea Catarinei. In Mercurea a trei'a veni rondulu pe compani'a lui Samarin, că se sté la paza in palatulu de érna a çarinei.

La 12 óre tenerulu capitanu si-a condusu trup'a la acestu postu, — a schimbatu gardistii singuracei si compani'a de garda, apoi s'a retrasu in chili'a comandantelui; ér' Jadvig'a se preumblá cu manurile incruciisate pe de-inaintea gramadei de arme privindu la trecători, cari si mai curiosi o priviau pe ea.

Odata numai s'a escatu o misicare viua intre cei ce-si urmâu calea pe terenulu de lângâ palatu, toti s'au strinsu intr'un'a, apoi si mai iute s'au despartit in doue linie

lungi, printre cari sburara numai decâtu o multime fantastica de sanie catra palatulu de érna. Sentinel'a provocă la arme pe toti gardistii, cari abia au apucatu a intră in linia precandu sborau inaintea loru alergatorii imperatesci si in urm'a loru o sania mare negra, in care siedé Catarin'a II. imbracata in ermelinu alb, éra lângă ea unu barbatu inaltu si frumosu a carui față inse trădă cea mai mare ingâmfare si barbaria.

Elu era favoritulu Catarinei: generalu-maiorulu, contele Orloff.

Tob'a sună si sentinel'a a presentat. Imperatés'a a aruncatu o privire rapede asupra trupei si vediendu pe Jadvig'a, o salută cu o marama alba.

Orloff 'si increțí sprâncenele cugetandu la unu rivalu nou, inse vediendu pe copil'a tenera, semtî o surprindere placuta, surise si salută si elu cu curtuosia.

San'a imperatesei o urmau inca alte cinci sanie. Ince'a de antâiu siedé intim'a amica a Catarinei principés'a de Dascoff cu amantele seu, contele Panin; ér' in celealte damele de curte.

Nu preste multu sosí tempulu schimbarei sentineleloru, si Jadvig'a fù pusa — din voint'a imperatesei — lângă usi'a, care se deschide in salónela amicei ei prépotente.

V.

Incâtu-va tempu nu s'a ivitu neci unu lucru estraordinariu, si Jadvig'a se preumblă cu arma la umeru insusu si in diosu inaintea usiei mar'e si aurite.

Odata inse usi'a se deschide, gardist'a se pune in positiunea ostasiésca si inaintea ei stă contele Orloff.

«Sarutu manile, domnisióra frumósa!» dise contele cu curtuosia.

Gardist'a stete nemisicata si nu respunse neci unu cuventu.

«Vei află de sigur inmodestu — continuă favoritulu poternicu — ba déra si necuvintiosu, că te-am agraitu pe domni'at'a, pe cea mai frumósa amazóna, fóra de a me cunoscă? Mi ieu dura indrasnél'a de a me recomandă: Eu-su generalu-maiorulu Orloff, celu mai nefericitu moritoriu, de ore-ce sórtea numai adi mi-a permisu a-ti vedé faț'a angelina.

Gardist'a frumósa stă nemisicata.

«Dóra te-am vatematu dsióra, — intrebă Orloff — că-ci nu me tiēni demnu neci de unu respunsu? Séu dóra — continuă ridiendu — atât de seriosu iei acestu serviciu, incâtu ti-e frica a vorbí? Vedi frumós'a mea recruta, eu me-asu indestulí cu o singura vorba!»

«Domni'at'a Jadviga — precum se vede — esti recruta si in amoru; concede-mi se-ti fiu invetiatoriu in sciinti'a strategica a amorului, si eu voi corespunde de torintielorу mele. Numai atât'a'mi spune: că nu vei fi față de mine — că de invetiatoriu — de totulu indiferentă, că 'mi vei permite se te iubescu, se te adoru in genunchi că pe maic'a cerésca d'in Casan. Numai unu cuventu, Jadviga, numai unu da!»

Neci unu respunsu.

„Dara adorat'a mea recruta — continua contele după o pauza scurta — domni'at'a intru adeveru tiēni prea strictu regulile militare. Doresti dóra, că se-ti ordinezu eu — maiorulu acelui regimentu — in care domni'at'a esti ostasiu gregariu — că se-mi dai respunsu? E bene dara! Ti ordinezu Jadviga Nivelinsky, ostasiu gregariu, că se-mi respundi la intrebarea mea: Concede-mi-vei se te iubescu, se te adoru?“

Neci unu respunsu. Gardist'a stă că o statua.

„Respunde-mi, — strigă acuma infuriat — nu scii ce e disciplin'a? Séu dóra neci că traesci, si trebue, se me intoreci si eu, că-si sculptoriulu din mythologia, catra Venere, că se-ti redee vieti'a; séu sum silitu a ti-o redă eu prin o sarutare?“ Si dicându acestea voii a imbraçosiá pe Jadvig'a, inse neci ea n'a glumită. «Retrage-te séu te impusieu!» strigă gardist'a pericolitata, inse Orloff o imbraciosiá rapede.

«Impusieu!» . . .

Favoritulu indrasnetiu ridea si chiaru voiá a rapí o sarutare, — candu o mana mica, dar' grea i trase o palma cu atât'a vehementia, incâtu faț'a lui Orloff, deveni că sangele.

Inaintea barbatului inspaimentat stă cu ochi schintiatori de furia Catarin'a.

VI.

«Ce se intembla aici?» — strigă imperatés'a. «Ce cutesare órba in antisiambr'a mea, inaintea ochiloru meu?»

„Maiestate! — eschiamă Orloff confusu pâna la ridiculu — eu . . . ea . . . gardist'a . . . voiamu se dicu: mari'a-s'a domnisióra. . . .“

„Tôte le-am audiu! — dise Catarin'a intrerumpendu pe Orloff — serman'a copila se aperă cu energia contră maguliriloru impertinent; singuru domni'at'a esti vinovat, pentru-ce vei si primi pedéps'a meritata.“

„Dar' maiestate. . . .“

„Taci miserabile!“ si dicându acestea i mai trase o palma.

„Vino Jadvig'a — continua Catarin'a — se ne consultam asupr'a pedepsei!“

Jadviga inse nu s'a misicatu.

„N'audi Jadviga?“

Gardist'a tacé.

„De ce intârdii? strigă imperatés'a nemultiamita de tacerea Jadvigei.

„Maiestate! — dise Orloff — ostasiului nu-i iertat a vorbi candu stă la paza.“

„Ce bine o scii acést'a!“ reflectă imperatés'a cu ironia. „Jadviga 'ti ordinezu, se vorbesci!“

Nici unu respunsu.

„Urméza-me! Asié voiescu eu!“

„Maiestate! — dise éra Orloff — gardistulu nu-si pote lasă postulu pâna-ce nu se inlocuesce cu altulu.“

„Asié? 'Lu vomu inlocui dara, — dise Catarina — inse cumu? . . . Ah am gâcitu modulu! Domni'at'a Orloff vei stă la paza in loculu ei!“

„Eu?“ strigă Orloff surprinsu.

„Da, domni'at'a! si-ti insémna totu-odata, că nu acést'a ti-a fi pedéps'a ce-a mai mare.“

„Dara maiestate! eu-su magnatu si generalu, si că atare nu potu stá la paza.“

„Si déca, totusiu eu asié voiescu?“ reflectă Catarin'a.

„Au nu vointi'a mea este unic'a lege in împieriul acest'a, nu eu tea-mu facutu conte si generalu? Si cugeti, că esti mai multu decât'u unu sclavu, decât'u o jocaria? O're nu te potu eu lipsi de rangurile si onorurile, si óre nu poti deveni celu mai ultimu sclavu, care tremura de sbiciu? Asculta-me dara si ié arm'a!“

„Maiestate! nu me face dê risu pentru o copilaria. Te rogu, nu glumi!“

„Cine dice, că glumescu?“

„Maiestate! acést'a nu pôte fi decât'u o gluma!“

„Neci-decatu!“

„E eu nepotentia, — eschiamă Orloff — unu generalu nu pôte stá la paza!“

„Eu in se credu ca si detorinti'a generalului e a se supune!“ reflectă imperatés'a.

„Eu nu me supui decât'u legei!“

„Si legea. . . ?“

„Legea nu-i permite unui generalu a stá la paza.“

„Nu-i permite!“ repetă Catarin'a. „Sum fôrte multiamita, că domni'at'a te tiêni asié strênsu de legea, care am adus'o eu insa-mi, si carei'a prin urmare trebue să me supunu si eu. Inse acum ce se facu, că-ci scîi, că eu nu-mi potu retrage cuventulu?“

Orloff facu din umeru.

Imperatés'a se facé, că mediteză, apoi strigă: «A, e bene! Fiendu-că unui generalu nu i-e permisu a stá la paza, eu te lipsescu de rangulu acest'a si de acumu inainte esti numai unu oficeriu de statu magioru.«

„Maiestate. . . .“

„Nó — intrebă Catarin'a suridiendu — esti indesitulit?“

„Inca nu maiestate — respunse favoritulu incredintu — că-ci dupa lege neci că atare nu potu stá la paza.“

„Esti dara oficeriu simplu! Poti fi acumu vigilia?“

Orloff deveni confusu si palidu, in se voiâ a irită si mai incolo pe despôt'a frumosă si-i respunse: „Neci acuma maiestate, că-ci numai ostasiulu gregariu. . . .“

Cuventulu fatalu erá pronunciatu, insusi Orloff s'a spariatu de elu, in se acuma erá târdiu.

„Se scii dara miserabile, ce insémna a se oppune vointiei mele, — strigă Catarin'a infuriata, — prin acestea te lipsescu de töte rangurile, titulele si ordurile si vei fi ostasiulu gregariu! Si dicându acestea i sfârtică gaietanulu de umeru.

„Si acuma — continuă imperatés'a — nu te impedeas nemica a stá la paza. Totu odata te facu atentu că din momentulu aces'a esti subordinat celui din urma corporalui si pentru cea mai mica neascultare poti contă la cнутa.“

Orloff deveni palidu că mórtea si tremurá de furia, inse nu mai cuteză a contradice. Elu cunostea pe Catarin'a si se temé, că-lu va face de risulu lumei, pedepsindu-lu cu sbiciuire publică.

Dupa acestea imperatés'a preschimbă pe gardistu conformu reguleroru militare, — Orloff remase cu arm'a in mana ér' Catarin'a si Jadvig'a se retraseră in salóne.

VII.

Indata ce sosí imperatés'a in camer'a sa, se aruncă pe o sofa de visonu si incepù a ride cu hohotu.

„Intru adeveru — dise ea — contele erá fôrte de risu, eu abia m'am potutu retiené! N'ai observatu, Jadviga, ce palidu erá si cum tremurá? Acuma se crede perduto. Ah! me omóra risulu . . . ! Dara elu 'si merita pedéps'a, si trebue se se róge de iertare in genunchi! Elu deja e desperat u totulu si crede, că se va inrolá de ostasiu gregariu, ba sum sigura, că se infiora deja de cugetulu acel'a ca va fi sbiciuitu in publicu. Ah, ce petrecere!“

„Inse elu te cunoște de siguru maiestate! sioptă Jadvig'a căm sparita.

„Da, elu me cunoște si chiar' pentru acést'a i-e frica de mine. Asié e, tremura de mine; dar' neci nu l'asiu suatui, se faca alt'cum, că-ci atunci intru-adeveru ar' fi pierdutu. De-asiu sei, că cutéza a sperá, asiu fi capace . . .“

Imperatés'a nu-si fini cuvintele, ci 'si mușică bu-sele si in ochii ei frumosi, cu cari scia privi atâtu de petrundietoriu, acuma nu se oglindă decat u crudelitatea.

„Ah maiestate, tu esti buna si generósa!“ strigă Jadvig'a ingenunchiandu inaintea ei.

Catarin'a strinsè la peptu pe copil'a dragalasia.

„Eu nu-su buna numai façia de acei'a, cari suntu că tine, inbit'a meu!“

„Si Orloff ore se nu merite grati'a, maiestatii-tale?“ Imperatés'a respunsè suridiendu: „Nu!“

„Cum asié maiestate?“

„Eu i respectezu talentulu' si mi-e celu mai mare favorit; — respunse Catarin'a, — inse elu scie fôrte bene, că 'mi este neincungjuratu de lipsa si din cau'a acést'a numai prin ace'a potu moderá barbar'i'a si ingâmfarea acestui ursu selbaticu, că i aducu a-mente candu si candu: cumea nu e alt' ceva decât'u unu sclavu, pe care eu 'lu potu nimici in ori-care minutu.“ „Cum se-o intielegu acesta?“ intrebă copil'a.

„Numai decat u vei intielege — respunse Catarin'a — vino si nu tremurá de celea ce le vei vedé!“

Jadvig'a urmă pe imperatés'a in o camera mica, din care se deschidéu dôue usie: un'a in dormitoriu imperatesei, ér' alt'a in o chilia mica si intunecosa. Ele au intratu in acést'a din urma. Jadvig'a a prinsu a tremurá, că-ci chili'a acést'a erá fôrte neplacuta. In unu parete era intarita o veriga massiva de feru, lângă acést'a stá o cnută, ér' pe pavimentu erau aruncate câteva funie.

Imperatés'a au risu din tóta poterea, vediendu surprinderea Jadvigei; apoi a intrebat'o: »Me intielegi?«

— „Inca nu maiestate!“

— „Te voi d'elusí dara!“ — dise imperatés'a.

— „Scii anecdota despre iobagiulu, care a rogatu pe domnulu seu: că se-i permite a se imbetá in antâia di a fie-carei lune?“

— „Ba nu maiestate!“

— „E bine, i respunse domnulu seu, — continuă Catarin'a — imbétă-te in tóta „prim'a“, ér' in „a dôu'a“ vei primi 50 de enute, că se te descepti. Jobagiulu a primitu cu multiemire acést'a bunetate si in tóta „prim'a“ erá mortu de bétu, se oppuné domnului seu si comité scandale preste scandale; éra in „a dôu'a“ a primitu regulatul celea 50 de enute si a sarutat man'a stăpânului seu. In celé-lalte dile apoi se portá omenesce, — erá celu mai diligentu si ascultatoriu. Así sum si eu fația de sclavulu meu Orloff! Elu e celu mai fidelu, celu mai bunu, desceptu si ascultatoriu intre servitorii mei; inse câte odata i vine dorulu de a domni, se oppune vointiei mele si o patiesce că iobagiulu amentitu. Si fiendu-că din caus'a intereselor mai inalte nu-lu potu pedepsi in publicu, trebuie se-lu pedepsescu en singura pă ascunsu; ast'feliu apoi de-o parte nu me temu, că-mi voi pierde pe celu mai fidelu servitoriu, ér' de alt'a parte nu-lu lasu se domnescă asupr'a mea. Indata ce vedu dara, că mi se oppune in ceva, i ordinez, se me urmeze in chili'a acést'a. Elu devine palidu, că-ci i-e frica de pedeps'a trupăsca; tremura, că nu speréza grati'a si totusiū me urmăza că unu mielu. Déca amu ajunsu aici, inchidu usi'a, i legu picioarele cu funele aceste, 'lu stringu de acésta veriga de feru, apoi apucu enut'a si-'lu dascalescu fara indurare. Candu cugetu că i-suntu vénete spatele, aruncu enut'a, pe Conte inse' lu lasu inca dôue-trei óre legatu. In fine i redau libertatea, ér' elu 'mi saruta picioarele, manurile si enut'a, cu care l'amu sbiciuitu, pe scurtu: ursulu selbaticu e érasu imblândit u pentru óre-carev'a tempu.“

Jadvig'a privia cu uimire la imperatésa.

— „Odata — continuă Catarin'a parasindu chili'a impreuna cu Jadvig'a — l'amu tienutu aici mai bine de dôue septemani. Lumea dicé, că elu caletoresce in o causa diplomatica, precându densulu se aflá inchis u aici dupa retezulu acest'a.“

Cu acestea cuvinte facu atenta pe Jadvig'a la retezulu celu mare, cu care se inchidea usi'a si-i aretă modulu inchiderei.

„Ér' acum se inschimbamu pe Orloff, că-ci a suferitu destulu!“

Apoi s'au intorsu ambele in antisambra, unde Orloff stá la paza desperat. Catarin'a l'a inschimbatu dupa regule. Jadvig'a a luat arm'a si si-a ocupatul loculu de mai inainte, era Orloff a ingenunchiatu inaintea imperatesei.

— „Ce voiesci?“ intrebă rece Catarin'a.

— „Gratia, malestate, gratia!“ strigă contele.

— „Ti iertu si acuma pentru ultim'a data, — dise

Catarin'a suridiendu — éta-ti pantlic'a ordului si gaietanu dela umeru!“

Contele nu sciá ce se se faca de bucuria.

— „Bucuri'a-ti este prea timpuria, că-ci noi te-amu condamnat la enute.“

Dupa acestea a cautat inca odata spre Jadvig'a, apoi a facutu semnu favoritului seu necasit u o urmeze.

VIII.

Preste pucinu timpu s'a schimbatu si gardist'a prin alta vigilia si o parte a dilei o-a potutu petrece lângă iubitulu seu capitanu. Cându a sositu sér'a, dise Samarin: „Acuma dormi iubit'a mea, că-ci in nöptea acést'a trebue se stai inca odata la paza!“

Jadvig'a ascultă de iubitulu seu si se culcă pe o sofa in chili'a comandantului, era acest'a se retrase in sal'a de veghiare si se jocă de-a cărtile cu companionii sei.

Cu ceva mai inainte de mediul noctiei capitanulu a desceptat d'in somnu pe iubit'a s'a Jadvig'a si dandu-i a-mana arm'a o conduse din nou la usi'a imperatesei.

Aici o cuprinseră fiori reci si tremură si de sunetul pasilor sei. In giurulu ei tóte erau liniscite, tóta lumea paré a fi mórtă si chiaru acuma sună ór'a spiritelor. Jadvig'a si visită pusic'a, ca óre bine e umpluta; apoi incepù a se rogá. Ast'feliu trecu cătu'-va tempu.

Odata inse se audiră pe trepte nesce pasi lini.

»Ceva spiritu necurat u vine?“ Séu dóra Orloff cutedea a face inca o proba?“ cugetă copil'a spariata.

Inse nu avu multu tempu de cugetare, că-ci la momentu intrară in antisambra doi barbati mascati.

»Stă! Cine esti?“

„Amicu bunu!“

„Parol'a?“

„Pultova,“

„Poti merge!“

Barbatii mascati pasiră ceva mai inainte, apoi incepură a se consultă. Dupa ace'a sau intorsu spre Jadvig'a. „Ah, domni'at'a esti Jadvig'a? intrebă celu de-antâi. „Sórtea te-a alesu pentru realizarea unei fapte nobile, — continuă alu doilea — urmăza-ne!“

»Ce voiti cu mine?“ strigă gardist'a uitandu in spaim'a, de care era cuprinsa, prescrisele disciplinei.

„Aréta-ne dormitoriu tiranei, care usurpa dupa uciderea barbatului seu tronulu Rusiei, — care a petatu cu sange ermelinulu strabunu alu tiariloru, — care sfarma in picioare natiunea nostra si drepturile ei.“

„Voiti a ucide pe imperatés'a!“ strigă gardist'a infriociata.

— „Nici-decătu! numai o vomu prinde si apoi vomu dá semnalulu, de a se rescolá gardele. Tóta anim'a nobila consémente cu noi.“

— „Noi contam la collucrarea domnieitale Jadvig'a! Stare inalta, avere si man'a lui Samarin ti-va fi premiul. Urmăza-ne!“

Jadvig'a era aprópe de a lesină. Ce se faca? De

va dă ceva semnu gardei, este percuta. In cea mai mare desesperare inse i-a venit o idea mantuitore.

— „Planulu dvostre — dise ea — este intru adeveru atâtu de curat si nobilu incâtu si eu 'lu aprobezu. De me asigurati dara, că nu voiti a o omori: ve conduceu in dormitoriu ei, ér' eu voi stă la paza inaintea usiei pâna ce o veti legă.“

— „Bravó!“ — diseră mascele — „Pornesce dara inainte.“

Jadvig'a porni cu arm'a la umeru, éra conjuratii o urmău in linisce. Nu preste multu sosira la o chilia, care eră nemidilocitu lângă dormitoriu imperatesei.

— „Ast'a — dise Jadvig'a — de 'ti fi precauti o poteti surprinde in somnu.“

— „Grigi'a nôstra acuma, — response unulu dintre mascati — dar' domni'at'a remai la usia si impusica cri pe ce omu, care ar' voi a ne conturbă!“

— „Bene!“ — dise Jadvig'a.

— „Asié dara la lucru in numele Domnului si cu ajutoriulu santului Nicolae!“

Jadvig'a deschise usi'a, barbatii intrară in lontru si se apropiau — precum eugetau ei — cătra patulu imperatesei.

In acestu minutu Jadvig'a inchise usi'a cu unu retezu nôue deja cunoscetu si mascele erau in prinsore.

— „Ce-e ast'a? Ce s'a intemplat? Tradare, trăde!“ strigără conjuratii.

Jadvig'a adeca i-a condusu in camer'á ace'a, in care se dascalea căte-o data contele Orloff. Inzadaru se nisuiuau apoi a sparge usi'a, că-ci ace'a eră de feru.

Gardist'a intru acestea intră la imperatéra si o despetă d'in somnu. Catarin'a ascultă cu uimire reportul copilei, apoi o intrebă: — „Potu contă la tine si la Samarin?“

— „Pana la mòrte!“

— „Grabescce dara! Provoca compania la arme, ér' pe Samarin 'lu chiama cu dicee ostasi aici!“

Preste căteva minute sosi Samarin cu dicee ostasi in sal'a imperatesei.

Catarin'a se imbracă repede si umplu pistolele, apoi esi la Samarin, dede man'a cu elu si dupa acést'a pasi la usi'a, dupa care erau inchisi conjuratii.

— „Voiescu a vorbi cu voi! Cunosceti-mi tonulu?“

— „Da!“

— „Cene sum dara?“

— „Imperatés'a.“

— „E bine!“ Ascultatî-me dara, ce ve voiu dice! Mórtea cea mai grosava ve ascépta, déca ve veti oppune; inse déca veti lasă sè ve prindemu cu frumosulu si de veti numí pe toti conjuratii: ve lasu liberi!“

— „Jóra-te Catarina!“

— „Cuventulu meu e juramentu!“ Ve supuneti dara?

— „Da!“

Usi'a se deschise. Samarin intră cu ómenii sei si legă in catene pe cei doi conjuratii. Imperatés'a siediù apoi

la o mësa si insemnă numele conjuratilor. Dómne lungu catalogu a fostu acest'a!

Finindu cu acestea demandă se se inchidia beneprisonerii: apoi desceptă din somnu pre principés'a de Dascoff, pe Orloff si pe alti credintiosi ai sei. Compania lui Samarin s'a impartit in căteva trupe si-a pornit dupa cei resculati.

Pâna-ce trupele mici prindea pe fruntasii rescularei, imperatés'a si Jadvig'a merseră la casarm'a regimentului de Tobolsk.

Samarin stă la paza in loculu Jadvigei.

Preste dicee minute regimentulu de Tobolsk incunjură casarm'a gardelor resculate, căteva trupe intrară in lontru si euprînsera armele gardistilor. Imperatés'a a ordinat apoi in curte pe toti resculatii deja spariati si cu rara elocintia le adresă căteva cuvinte de aspra admonitione. Pe fruntasii conjuratiunei si pe cei doi oficieri prinsi i-a sbiciuit inaintea ostasilor si i-a condamnat pe vietia la minele din Siberia. Cu acestea rescól'a se fini fora o pusăcatura, fora unu picuru de sange.

In demanéti'a urmatore frumós'a tirana a dormit mai multu decât de alt'a-data. Indata ce s'a sculatu, chiamă la sene pe Jadvig'a.

Frumós'a copila sosi indata si intră in dormitoriu Catarinei.

— „Vino, drag'a mea sè te imbratiosiediu!“ — strigă imperatés'a. „Viéti'a si tronulu tî-lu multiamescu tie. Nóptea trecuta ne-a facut amice pentru totu-de-un'a. Voiesce, si-ti dau ori-ce! Éta te denumescu de capitanu in regimentulu de Tobolsk si-ti daruescu ordulu Santului Giorgiu.

Jadvig'a a ingenunchiatu inaintea imperatesei si i-a sarutatu mana.

— In chilia laterală 'ti suntu parentii, — continua Catarin'a — chiamă-i in lontru!“ Jadvig'a i-a chiamat.

— „Jubite Nievelinsky — dise Catarin'a intoreîndu-se cătra parentele Jadvigei — fiic'a dumnieitale e atâtu de meritata si eu 'mi tienu de o pré platuta detorintia de a o premia in unu modu deosebitu. Capitanulu Samarin inca s'a distinsu că unu ostasiu curagiosu, istetiu si fidelu, pentru-ce l'amu si denumitu de generalu si cavaleru alu ordulu Santului Giorgiu. Ér' acuma, că se fia premiatii ambii in modu cuviintiosu, dorescu se se cunune tenerii amorosi. Sperez, că nici domni'at'a nici Jadvig'a nu-ti fi contr'a!“

Jadvig'a lacremă de bucuria.

Dupa-ce se convoira si parentii la casatori'a acést'a, d'in ordulu imperatesei a intrat in lontru si Samarin, care indata cadiu in genunchi inaintea Catarinei.

— Conte de Samarin — strigă imperatés'a suridindu petrundietoriu — scolă-te si-ti imbratioséza mirés'a!“

* * *

Preste döue lune in beseric'a de Kazan se celebră cununi'a generalului Nicolae Samarin cu domnisióra-capitanu Alexandrovna Jadvig'a Nievelinsky.

Ambii erau imbracati in costumulu regimentului de Tobolsk, numai că Jadvig'a in loculu cioreciloru albi portă vestmentu lungu de metasa alba si pe pelari'a-i trei cornurata o cununa de myrthu.

Imperatés'a li-a daruitu o posesiune fórte frumósa in Rusia sudica si miresei deosebi inca o multime de diamante. Jadvig'a deveni cea mai intima amica a Catherinei si ave mare influintia la curtea domnésca. Déca imperatés'a erá indispusa, Jadvig'a i-aducé amente starea bisara a contelui Orloff in antisiambra si pre gardist'a amorósa si fidela; si indata se imprasciau norii de pe fruntea imperatesei tirana dara frumósa.

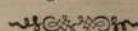
Joanu Budu.

Maternitatea.

Ferésca-me Domnedieu de-a voi se tragu la indoieá amoreea paterna; dar' pentru femei maternitatea este chiar' viéti'a. Acei'a cari le denéga titlulu loru de creatóre, se pote ca n'au vediutu neci-candu o mama primindu in braçie pe fiulu seu de curundu nascutu; n'au observatu neci-candu ace'a prima privire dieésca, care a inspirat uintr'o di, furtunosului Rubens, in figur'a Mariei Medicis, tenerulu geniu alu lui Rafaelu; n'au vediutu neci-candu o mama urmându primulu pasu alu fiului seu, ascultându-i primulu cuventu, si primindu-i, vai! ultimulu suspinu. — Candu mère unu pruncu, tatalu plange, dar' tempulu nu conserva in elu acésta dorere mai multu decâtul pe celé-alalte; la mama mortea pruncului casiuna o rana incurabila.

Convenim une-ori cu femei insemnate cu marc'a particulara a desperarei; palórea loru, dulceti'a loru, accentulu durerosu alu versului loru, fruntea loru inclinata spre pepetu: tradéza in ele ore-cari ruine irreparabile, cari 'ti stringu anim'a, pare-ca stau se plângă chiar' si candu zimbescu. Se intrebamu de caus'a acelei mahniri; si mai totudea-un'a ni se va spune ca suntu mame, cari si-au pierdutu vre-unu pruncu in flórea vîrstei. — O femeia in agoni'a mórtrei, carei'a i se rapise de curundu unu pruncu de diece ani, strigă in midiuloculu doreriloru sale: »Ah! cătu a trebuitu se sufere fiulu meu!« Torturata de propri'a s'a bólă, ea nu gândia decâtul la fiulu seu. Asié e iubirea materna!... Fora sémenu in natura, ea se nasce intr'unu momentu; si e fora marginí, fora calculu,— ea e atâtu de poternica, inca tu trasporta pre objectulu seu dincolo de legile naturei, face din dorere o placere, din lipsa o bucuria'; si acést'a nu numai căte odata, că in amoru, ci totu-de-a-un'a si foră micușiorare. Tempulu nu o stinge, betraneti'a nu o inghicia; că-ci pentru dens'a nu e decadentia, cum nu e neci progresu— acestu altu semnu de imperfectiune! Ea s'a nascutu in prim'a di a lumei, totu atâtu de deplenita că si astadi; si Ev'a sciá despre dêns'a totu atât'a, cătu mai tarziu Ecub'a si cătu regin'a Blanche.

Prin tréns'a, femeia cocheta se face seriósa,— neprevedetóri'a gânditóre; ea luminéza, curatiă; ea insemnéza virtutea si intelligentia, că si devotamentulu si amorulu,— ea si anim'a, omenirea intréga.

Legouvé.

Baba vrajitoré.

Vrajitura descantare
Dau eu eftinu la ori-care, —
La saracu si la bogatu,
La muiere si barbatu, —
La fetitie frumosiele —
Credeti numai gurei mele.

Eu — o se ve lecuiuseu,
Vraju-mi bunu déca-lu primiti.

Draga! dici — te parasesce
Soçiulu teu adese-ori;
Dici, că elu nu te iubesce,
Si de patimi stai se mori... .

Lasa draga, mortea trista,
Las'o naibei unde-a fi,
Numa'-asculta pré iubita —
Bab'a te va lecui.

Unui soçi cu 'ntieleptiune,
Se nu-i minti tu acre dulci,
Spune-i dreptu ce ai de-a spune
Si spre voie-ti lu-aduci.

Déca densulu e acasa,
Si vedi pôte-i necajitu,
Te arata, cumcă 'ti pasa,
Déca densulu e mahniu.

Cauta-i draga desfetare
Mangaiandu-lu vocea ta;
Elu eu o dulce sarutare
Multiamire 'ti va dá.

Candu elu pôte nu-i acasa,
Cauta-ti lucru de folosu —
Caci muierea de se lasa
Lenei — nu e prea frumosu.

E frumosu, candu te surprinde
Că pe-afara dregi, lucredi,—
Ér' nu'n casa la oglinde,
Se te 'mbraci,— se cochetzei... .

De vei face cu iubire
Tôte, tôte, ce-ti spunu eu —
Vei trai in fericiere,
Te-a iubí barbatulu teu.

Ast'a-i vraju-mi de mirare,
De'n uimire, farmecare —
Ca muierile frumóse
Se fia si norocóse.

* * *
Si la altii de-or pofti,
Bucurosu li voiu vrají.
I. Grozescu.

IDEI SI PRINCPIA.

Poesia este angerulu pazitoriu alu omenimei in tote veacurile.

Lamartine.

Universulu are daruri secrete pentru cene scie se le culega.

Victor Hugo.

A se laudá cu nobletia strabuniloru si totu atât'a cătu a cautá la radicina fructele, cari nu potemu a le aflá decâtul pre ramuri.

Petit Senn.

I.
Vrajitura, descantare —
Cu rostu bunu si de mirare
Pentru fete frumosiele,
Coconitie draganele.
Ce doriti vi s'a 'mplini
Déca vraju-mi veti primi,
Dorulu vostru de-oiu ghicí,
Babei óre ce-ti cinsti? . . .
Voi doriti unu bunu barbatu,
Teneru, mandru si bogatu...
Credu, că nu-m'amu insielatu!
Curendu draga vei aflá,
Unu barbatu bunu éca-asié:
Déca 'n sinu-ti o semtire
Simti, că bate linn usioru,
Sci — ca-atuncea a ta fire,
E patrunsa de unu doru.

Deci de vine-atunci unu june
Ce doresee-a te peti —
Si de anim'a 'ti spune
Cu elu dulce că-i trai.

Nu alege, ci grăbesce,
Déca-ar' fi elu si saracu;
Crede — elu te fericesce,
Si ti-a ff unu bunu barbatu.

Nu visá de stare mare,
Lucsu si ranguri pâna-i fi,
Caci de cauti tu totu parale
Petitorii voru fugi!

Fí cu minte lueratoria,
Si barbatu tu vei aflá,
A ta viézia ridictoria
Neci candu nu s'a innorá...

Ast'a-i vraju-mi pentru fete,
Ce vréu a se maritá;
Si decum'a nu-mi veti crede,
Sciú, că n'a fi vin'a mea!

II.
Vrajitura, descantare
Cu rostu bunu si de mirare
Léu muieriloru frumóse,
Ce dicu că-su nenorocóse:

De pe fața vi citescu
De ce bólă patimiti

Memori'a este cas'a de pastrare a spiritului si a experientiei.
Oscar Comettant.

Nemenea nu pote cunoscere tota intinderea unei gresieli comise, ori catu de usiora ar' fi ace'a.

A. Fée.

In vidi'a este o inferioritate declarata.

Philarète Chasles.

Nu ne aducem a-mente de respectulu ce se cuvane parentilor, decat pentru de a-lu cere dela pruncii nostri, — neci de modestia, decat pentru de a o impune altor'a.

Alphonse Karr.

Istoria Angliei spune susu si tare regilor:

De veti merge in fruntea ideielor, ele ve voru sustiené; — De veti merge in urm'a lor, ele ve voru tărăi; — De veti merge in potriv'a lor, ele ve voru returnă.

Napoleone III.

REVISTA.

— Cantecul ginte latine. Una Romana din Târgul-Umuresiului (Transilvania) inca concurse cu o poesie a sa la premiu ce »Societatea limbelor romane« resieditoria in Montpellier, escrise pentru celu mai nimerit Cantec alu ginte latine; si Juriul care hotari premiare lucrarei marelui si laureatului nostru poetu Vasile Alecsandri, judecă apropiata de isbândă si lucrarea sororei noastre din T.-Muresiului.

— Intru amentirea invingerilor reportate de ostirile romane in lupt'a cu Turci, primari'a orasului Bucuresci a decisu că de aci inainte Calea Mogosioiei se pôrte numirea Calea Victoriei ércea a Târgovistei Calea Răhoivei.

— Ionu Bratiannu s'a reintonz dela scalde in 5 oct. si a fostu primitu cu pompa regala.

— Galatii, cetate de portu a Romaniei cu 80,000 locuitori, are se devina unu foculariu alu Romanismului pentru provinci'a Dobrogea in faț'a care'i se afla, pentru ace'a si representanti'a orasului 'si da tota silint'a că se se redice la densii: episcopia, seminar, curte de apel, liceu si alte institutiuni publice necesaria intr'unu orasini cu o asié pusetiune insemnata.

— Instrainarea si ipotecarea averei immobile s'a opritu prin lege fostilor clacasi (iobagi) din Romani'a.

— Moșenire frumos i-au testatu lui Garibaldi si filoru lui Menotti si Riciotti unu francez republicau.

— Contr'a prostitutiunei au formatu damele anglese o Confederatiune britanica si contin entale. Acésta confederatiune nisuesce la inaltierea moralitatatiei publice si suprimarea vițului, care prin ace'a ca staturile si comunitatiile lu suferă — lasandu se esiste chiar si institute propagatore de vițiu — se estinde intr-unu modu ingrozitoriu in tote straturile societatiei umane. — Reprzentanti'a acestei confederatiuni, constatator din mai multe dame superioare, au cercetatu in 6 oct. st. n. pe Prefectulu politiei Parisului si i-au cerut protectiunea pentru silintele ce voru pune intru reducerea la bene a victimelor prostitutiunei.

— Paulu Dunc'a consil. guv. pens. a facutu o fondatiune de 2500 fl. v. a. pentru beseric'a si scol'a din Orsiova.

— Cale ferata ya se se faca dela Apahida prin Gherla pâna la Deesi.

— Hymen. Domnul Andrei Olteanu s'a cununatu cu Domnisi'a Anna Capitanu la 1/13 oct. in Bontin.

— Bosansko-Ercegovacke Novine este numele diariului officios care Austro-Ungaria a inceputu alu eda in Sejajevo (capital'a Bosniei) De-asupra titlului e vulturul cu două capete. Testul e in limb'a croata cu litere latine.

— Lepr'a care pana aci era redusa la Asia si Africa, in tempul din urma s'a ivitu si in Europa si anume in Spania, mai alesu inse in provinciale Micante si Valentia.

— Societatea de lectura a junimel stud. la gimnasiulu superioru din Befusiu s'a constituitu la 21 septembrie a. c. alegrindu-se: Ioanu Evtianu de not. siedentielor; Valeriu Miclea de notarul corespondintelor, ambi studenti de classa VIII.; Ioanu Popu de casariu, Teodoru Stan-

c'a si Gavrilu D. Szilágyi studenti de classa VII. de bibliotecari; siediti'a de incepere se tenu la 28 septembrie su presidium Reverendissimum Domnu directoru gimnasiulu Petru Mihutiu, in presenti'a mai multor domni profesoari, cu solemnitate, pre langa conlocarea chorului vocalu si instrumentalu dela acestu institutu. Cu acestea subscrisi venu a roga pre dd. redactori si actori romani, că considerandu scopulu la care tende acesta societate: cultivare in limb'a si literatur'a romana, se benevoliesca a usiora nisuintele ei in realizarea acestui scopu, prin tremitera gratuita a folioru ce dan la lumina. Beiusiu la 5 oct. 1878. Julius Papfalvai, conducatoriu. Valeriu Miclea not. coresp.

Gacitura de siacu.

	Subli- fia De	Casti- Ar- acea			
Mo- plulu ve-	de- nia prin	fecio- mai cu	tea, Cá mina		
rea nu sieii	ma-i mai care	ta- sant'a lu-	desti'a, Tem- demu	ti'a, mo- ea	nulu frumosu bra
mósa,i lui ea	Blân- din fericea,	din lume in	res- că se fugu	rescu! Dar' fioru.	Frumosu pusu. Caci
platí- credu mi-				si- in um-	
			De		
Fru- Isusu Prin			Ioanu Popu		
			Sapiianulu		
sca-i re'n- paga	iu- scuta A-	mō de si	la că si	tatea, Dar' vina	Ade- culu s'a
e e a- s'a	Liber- se Buna-	verulu, ni- cea	ce lumi- ce-		
	o din rulu	Drep- care di-			

Terminul pentru deslegare e 1/13 novembrie. — Intre găcitori se va sorti o icôna foarte frumoasa si pretiosa, litografie in oleiu, reprezentându o interesanta scena familiară.

POSTA REDACTIUNEI.

— A. P. A. Primesee resalutarile noastre cordiali. Apromisiunea ce nai facutu in caleatori'a nostra la Sabiu???

— I. P. Societatea academica romana a carui Comitetu centralu respective Delegatiunea resiede in Bucuresci s'a înfiintat in an. 1866. Statul Romanu recunoștinz-o de Institutu nationalu prin decretulu domnescu de date 26 aug. 1867 nr. 1246 i-a fiscatu o subvenitie anuala de 30,000 lei noi.

E. A. Frundi's 'n crângă a'-ngăbenitu,
Lăsa-te de versutu;

Ca-ci cu versuri de acestei

Nici-candu nu-i fi dragă la fete!

— Numerii urmatori veru constă fie-care din cate 1/2 colu.

Proprietaru, Editoru si Redactoru respundietoriu: Niculae F. Negruțiu.

Imprimari'a lui Ioanu Stein in Clusiu.